

ด่วนที่สุด

ที่ ทส 0100/1276

วาระ ทราบจូร
โดยถือเป็นมติคณะรัฐมนตรี เรื่องที่.....

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ถนนพหลโยธิน ซอย 7 แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

19 มิถุนายน 2549

เรื่อง แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน จำนวน 70 เล่ม

จัดเข้าวาระ

20 มิ.ย. 2549

สภ.รับที่	3612
วันที่	20 มิ.ย. 2549

เรื่องเดิม

ด้วยเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2548 นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้ประเทศไทยมีแผนประเทศที่แสดงขอบเขตที่ดินทุกประเภทที่ชัดเจน ไม่ทับซ้อน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องแนวเขตที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของรัฐหรือที่ดินของเอกชน สำหรับการแจกเอกสารสิทธิจำเป็นต้องมีการจำแนกขอบเขตที่ดินให้ชัดเจน เนื่องจากมาตรฐานที่ผ่านมาแตกต่างกัน จึงต้องปรับเป็นมาตรฐานเดียวกันคือในแผนที่มาตราส่วน 1:4000 ซึ่งหากมีการทับซ้อนกันต้องมีการทำข้อตกลง ปรับแนวเขตที่ดินไม่ซ้ำซ้อน

ข้อเท็จจริง

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวได้แล้วเสร็จจนสามารถออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรได้ จึงเห็นควรมีบรรทัดฐานหลักการและวิธีการในการปฏิบัติ หากพื้นที่ใดมีสภาพปัญหาเฉพาะตัวที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นเห็นสมควรส่งให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาเรื่องดังกล่าว และเนื่องจากสภาพความเป็นจริงของแต่ละจังหวัด มีพื้นที่กว้างขวางปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการการตัดสินใจ นายกรัฐมนตรีจึงมอบหมายให้รัฐมนตรีแต่ละท่านได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็นรายจังหวัดหรือหลายจังหวัดและมีคณะอนุกรรมการทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการปฏิบัติงานให้กับรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้น

ข้อพิจารณา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นเป็นไปอย่างเรียบร้อยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบในหลักการ ดังนี้

1. ขั้นตอนในการดำเนินการ

- 1.1 ทำแผนที่ของทุกส่วนราชการให้เป็นมาตราส่วนเดียวกัน (1:4000)
- 1.2 ปรับปรุงแนวเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เป็นเส้นแนวเขตเดียว
- 1.3 ตรวจสอบแนวเขตในภูมิประเทศจริง (Ground Check)

/1.4 ปรับปรุง...

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแผนที่ท้ายกฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกา ให้ตรงกับเส้นแนวเขตที่กำหนดขึ้นใหม่

1.5 ดำเนินการออกเอกสารสิทธิประเภทต่างๆ ตามกฎหมายนั้น

1.6 การมอบเอกสารสิทธิ

2. แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน มีข้อพิจารณาและการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

2.1 พื้นที่ที่ไม่มีความขัดแย้งเรื่องแนวเขตหรือแก้ไขข้อขัดแย้งจบสิ้นแล้วให้พิจารณาออกเอกสารสิทธิได้ ส่วนที่มีปัญหาเรื่องแนวเขตให้คณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณาปรับปรุงแนวเขตร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.2 พิจารณาการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรที่จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนในประเภทปัญหาเรื่องที่ดินทำกินเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะผู้ไม่มีที่ดินทำกิน

2.3 การจัดพื้นที่ให้ราษฎรต้องคำนึงถึง

2.3.1 อาชีพของราษฎรผู้คนที่ทำกินในปัจจุบันและประสบการณ์การประกอบอาชีพ

2.3.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นกำลังการผลิต

2.3.3 สถานที่ตั้งของที่ดินตามลักษณะภูมิประเทศ

2.4 เจ้าของที่ดินที่ครอบครองที่ดินไว้จำนวนมากแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มพื้นที่จะต้องให้มีการเจรจาเพื่อให้ราษฎรอื่นเช่าใช้ประโยชน์

2.5 กรณีที่ดินเป็นเขตป่าต้นน้ำ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประชุมเพื่อลดผลกระทบและแก้ปัญหาให้มีข้อยุติ แล้วจึงพิจารณาออกเอกสารสิทธิให้ราษฎร

2.6 หากการครอบครองที่ดินประกอบด้วยส่วนที่ถูกกฎหมายและไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ยังไม่มียกเอกสารสิทธิก็ให้เจรจาในส่วนที่ไม่ถูกต้องคืนกับรัฐ และออกเอกสารสิทธิในส่วนที่ถูกต้องภายหลังการพิสูจน์สิทธิแล้ว

2.7 รูปแบบเอกสารสิทธิ ในอนาคตข้างหน้าอาจจะใช้ชื่อเดียวกันแต่มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

3. มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ทุกส่วนราชการต้องให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกประสานงานหากมีส่วนที่เกี่ยวข้อง แม้ไม่มีหน้าที่โดยตรง

3.2 คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา กรณีระดับพื้นที่หาข้อยุติไม่ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

/3.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์...

3.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ที่ดินเพื่อเป็นแนวทางการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการแจกเอกสารสิทธิ

3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

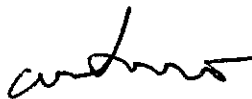
3.4.1 ระดับชาติ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ

3.4.2 ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ โดยมีรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้กำกับดูแลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

3.4.3 ระดับอำเภอ นายอำเภอเป็นประธานคณะทำงาน
ทั้งนี้คณะกรรมการจะได้รับการแต่งตั้งภายหลังคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าวข้างต้นแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

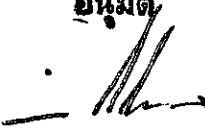
(นายอรรถพร ดิยะไพรัช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประธานกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

สำนักงานรัฐมนตรี

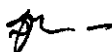
โทร. 02-2788534

โทรสาร 02-2788533

อนุมัติ
[พันตำรวจโท
(ทักษิณ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่านรอง นรม

เห็นควรเสนอ ครม.เป็นวาระทราบ
ในวันที่ ๒๐ ธ.ค. ๕๐

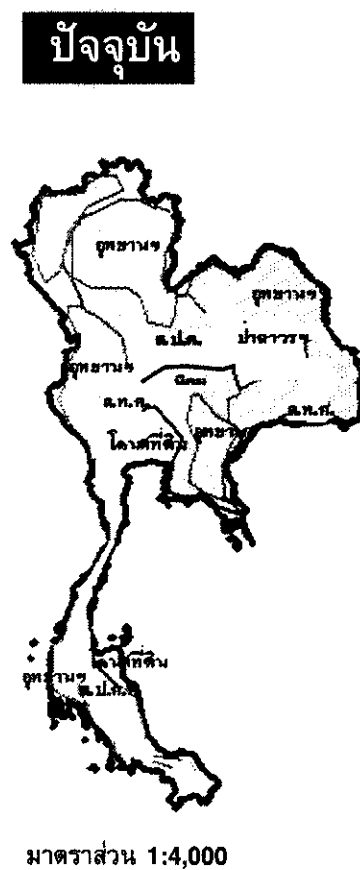
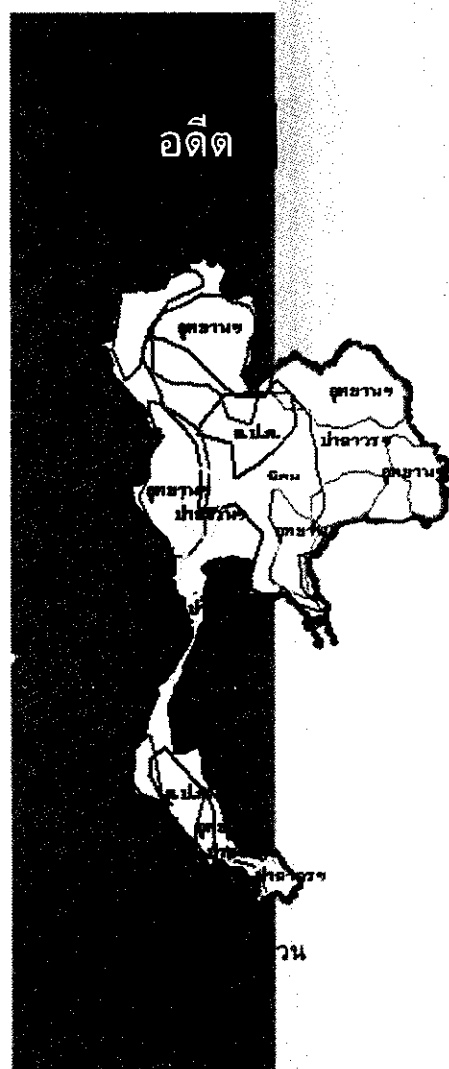

(นายสุชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รักษาการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน

• บทนำ

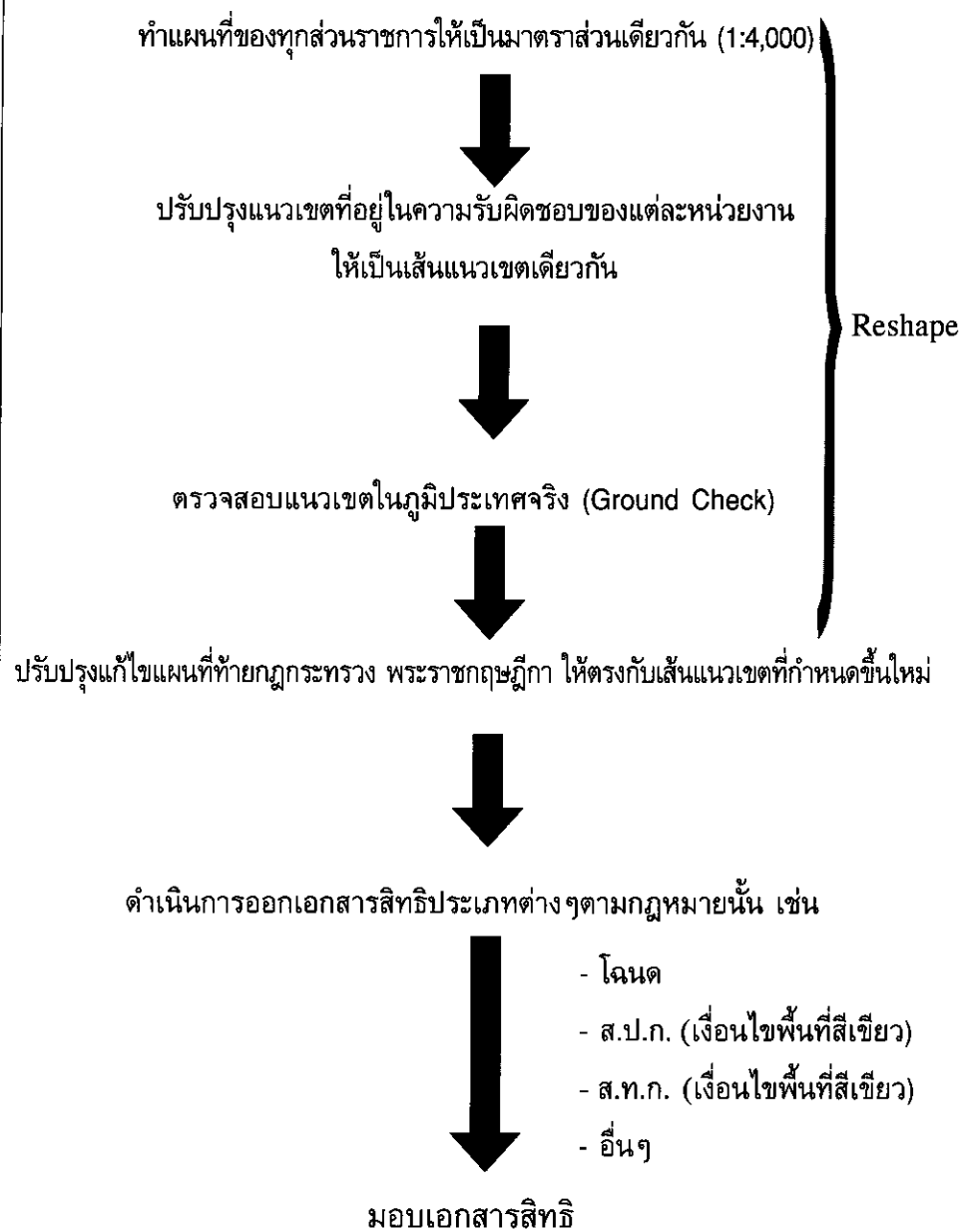
หลักการและเหตุผล

เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2548 นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้ประเทศไทยมีแผนที่ประเทศที่แสดงขอบเขตที่ดินทุกประเภทที่ชัดเจน ไม่ทับซ้อน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องแนวเขตที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของรัฐหรือที่ดินของเอกชน สำหรับการแจกเอกสารสิทธิจำเป็นต้องมีการจำแนกขอบเขตให้ชัดเจนเนื่องจากมาตรฐาน ที่ผ่านมามีแตกต่างกันต้องปรับเป็นมาตรฐานเดียวกัน 1:4,000 หากมีการทับซ้อนกันต้องมีการทำข้อตกลงปรับแนวเขตที่ดินไม่ให้ซ้ำซ้อน

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวได้แล้วเสร็จจนสามารถออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรได้ จึงควรมีบรรทัดฐานหลักการและวิธีการในการปฏิบัติ หากพื้นที่ใดมีสภาพปัญหาเฉพาะตัวที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ก็เห็นสมควรส่งให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาเรื่องดังกล่าว

แต่เนื่องจากสภาพความเป็นจริงของแต่ละจังหวัด มีพื้นที่กว้างขวาง ปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการการตัดสินใจ จึงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมายให้รัฐมนตรีแต่ละท่านได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็นรายจังหวัดหรือหลายจังหวัด และมีคณะกรรมการทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการปฏิบัติงานให้กับรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นๆ

ขั้นตอนการดำเนินการ

ข้อพิจารณาและการจัดลำดับความสำคัญ

1. พื้นที่ที่ไม่มีความขัดแย้งเรื่องแนวเขตหรือแก้ไขข้อขัดแย้งจบสิ้นแล้วให้พิจารณาออกเอกสารสิทธิได้ ส่วนที่มีปัญหาเรื่องแนวเขตให้คณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณาปรับปรุงแนวเขตร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. พิจารณาการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรที่จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนในประเภทปัญหาเรื่องที่ดินทำกินเป็นลำดับแรกโดยเฉพาะผู้ไม่มีที่ดินทำกิน
3. การจัดพื้นที่ให้ราษฎรต้องคำนึงถึง
 - 3.1 อาชีพของราษฎรผู้นั้นที่ทำกินในปัจจุบันและประสบการณ์การประกอบอาชีพ
 - 3.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นกำลังการผลิต
 - 3.3 สถานที่ตั้งของที่ดินตามลักษณะภูมิประเทศ
4. เจ้าของที่ดินที่ครอบครองที่ดินไว้จำนวนมากแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มพื้นที่จะต้องให้มีการเจรจาเพื่อให้ราษฎรอื่นเช่าใช้ประโยชน์
5. กรณีที่ดินเป็นเขตป่าต้นน้ำ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประชุมเพื่อลดผลกระทบและแก้ปัญหาให้มีข้อยุติแล้วจึงพิจารณาออกเอกสารสิทธิให้ราษฎร
6. หากการครอบครองที่ดินประกอบด้วยส่วนที่ถูกกฎหมายและมีขอบด้วยกฎหมายแต่ยังไม่มีเอกสารสิทธิก็ให้เจรจาในส่วนที่ไม่ถูกต้องคืนกับรัฐและออกเอกสารสิทธิในส่วนที่ถูกต้องภายหลังการพิสูจน์สิทธิแล้ว
7. รูปแบบเอกสารสิทธิ ในอนาคตข้างหน้าอาจจะใช้ชื่อเดียวกันแต่มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

ผู้รับผิดชอบ

1. ทุกส่วนราชการต้องให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกประสานงานหากมีส่วนเกี่ยวข้อง แม้ไม่มีหน้าที่โดยตรง
 2. คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา กรณีระดับพื้นที่หาข้อยุติไม่ได้ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
 3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำเขตการใช้ที่ดินเพื่อเป็นแนวทางการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการแจกเอกสารสิทธิ
 4. คณะกรรมการแบ่งออกเป็น 3 ระดับ
 - 4.1 ระดับชาติ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ
 - 4.2 ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานโดยมีรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้กำกับดูแลให้เกิดผลสัมฤทธิ์
 - 4.3 ระดับอำเภอ นายอำเภอเป็นประธานคณะทำงาน
- ทั้งนี้ คณะกรรมการจะได้รับการแต่งตั้งภายหลังคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าวข้างต้น